

SPORT (Dubbele finaliteit)

2DE GRAAD

DUBBELE FINALITEIT

Domeinverantwoordelijke: barbara.vandevreken@ovsg.be

Coördinator secundair onderwijs: Ellenvandenblock@ovsg.be

OVSG vzw • Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten • Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

SPORT (Dubbele finaliteit)

1. Plaats in de matrix

2. Logische vervolgopleidingen

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

3.2. Eindtermen basisvorming

3.3. Cesuurdoelen

- Overzicht wetenschapsdomeinen
- Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens
- Toegepaste bewegingswetenschappen
- Toegepaste gedragswetenschappen: toegepaste psychologie

3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

- Sport- en spelleider

https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE:::NO:1020:P1020_BK_DOSSIER_ID,P1020_HEEFT_DEELKWALIFICATIES:6281,NEE

4. Bronnen en verwijzingen

1. Plaats in de matrix

De matrix is het nieuwe model waarin het volledige studieaanbod van het secundair onderwijs wordt geordend. Deze matrix omvat 8 studiedomeinen en 3 finaliteiten. De finaliteiten geven aan waarop de leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (doorstroomfinaliteit), naar de arbeidsmarkt (arbeidsmarktfinaliteit) of naar beide (dubbele finaliteit).

Via deze interactieve link: <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen> kan je de opleidingen bekijken per studiedomein, per finaliteit en per graad. Je kan onder andere ook onderzoeken met welke nieuwe opleiding een 'oude' studierichting concordeert.

Domein: Sport			
Doorstroomfinaliteit		Dubbele finaliteit	Arbeidsmarktfinaliteit
Domeinoverschrijdend ASO	Domeingebonden TSO/KSO	TSO/KSO	(D) BSO
2de graad		2de graad	2de graad
Sportwetenschappen		Sport (dubbele finaliteit)	Sport (finaliteit arbeidsmarkt)
3de graad		3de graad	3de graad
Sportwetenschappen		Sportbegeleiding	Beweging en sport

2. Logische vervolgopleidingen

Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs en vervolgopleidingen.

Bij het ontwikkelen van de specifieke eindtermen is er rekening gehouden met logische vervolgopleidingen in het hoger onderwijs. Deze afstemming wil ertoe bijdragen om het studiesucces van leerlingen te verhogen.

De website www.onderwijskiezer.be helpt de zoektocht naar een toekomstige studierichting te vergemakkelijken.

3 ^E GRAAD	HOGER ONDERWIJS	
	PROFESSIELE BACHELOR	ACADEMISCHE BACHELOR
Sportbegeleiding	Gecombineerde studiegebieden (Sport en bewegen)	
	Gezondheidszorg (m.u.v. Biomedische laboratoriumtechnologie)	
	Onderwijs	

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

Eindtermen basisvorming:

- Eindtermen basisvorming dubbele finaliteit

Cesuurdoelen:

- Biologie
  - o Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens
- Bewegingswetenschappen
  - o Toegepaste bewegingswetenschappen
- Gedragwetenschappen
  - o Toegepaste gedragwetenschappen: toegepaste psychologie

3.2. Eindtermen basisvorming

Naast het specifiek gedeelte en complementair gedeelte bevat elke opleiding van het secundair onderwijs een deel basisvorming. Voor alle finaliteiten zijn de eindtermen van de basisvorming in 16 sleutelcompetenties ondergebracht. Voor elke finaliteit is er een set van eindtermen.

De eindtermen voor de basisvorming van de doorstroomfinaliteit, de eindtermen voor de basisvorming van de dubbele finaliteit en de eindtermen voor de basisvorming van de arbeidsmarktfinaliteit vind je op:

www.onderwijsdoelen.be.

3.3. Cesuurdoelen

Voor de 2de graad van het secundair onderwijs gelden cesuurdoelen. Deze doelen zijn afgeleid van de specifieke eindtermen (SPET) voor de 3de graad. Een selectie van specifieke eindtermen werd geselecteerd om cesuurdoelen van af te leiden. Deze cesuurdoelen moeten de leerlingen **op het einde van de 2de graad behalen**.

▪ Overzicht wetenschapsdomeinen

Het specifieke gedeelte van de opleidingen van het secundair onderwijs zijn opgebouwd uit doelstellingen die uit **verschillende wetenschapsdomeinen** komen. Alle mogelijke wetenschapsdomeinen van het secundair onderwijs staan in de tabel hieronder in de eerste kolom.

Elk wetenschapsdomein omvat verschillende **onderdelen**. Deze onderdelen worden soms bouwblockjes genoemd. Ze vormen als het ware de onderdelen van de opleiding. Zo bestaat het wetenschapsdomein 'wiskunde' bijvoorbeeld uit de onderdelen 'uitgebreide wiskunde ifv economie', 'gevorderde wiskunde', 'uitgebreide statistiek', 'uitgebreide wiskunde ifv wetenschappen' en 'toegepaste wiskunde'. Het onderdeel 'toegepaste wiskunde' is vervolgens verschillend gedefinieerd naargelang de toepassing in die opleiding.

Per opleiding is vervolgens **een selectie gemaakt van onderdelen** die voor de opleiding in kwestie van toepassing is. Dat wil ook zeggen dat overheen verschillende opleidingen het mogelijk is dat dezelfde onderdelen worden gebruikt. Zo zie je het onderdeel 'Samenleving en politiek: Communicatiewetenschappen' van het wetenschapsdomein Sociale wetenschappen zowel in de opleiding Informatie- en communicatiewetenschappen (domein STEM) als in Taal- en communicatiewetenschappen (domein Taal & cultuur) terugkomen.

In de tabel hieronder staan de onderdelen van de wetenschapsdomeinen voor de verschillende richtingen van de 3de graad. De onderdelen die in het **zwart** staan geschreven, zijn de **onderdelen die in de 2de graad al (deels) aan bod komen**. De onderdelen die in het **grijs** staan geschreven, zijn de onderdelen die pas in **de 3de graad** aan bod komen. Deze manier van voorstellen geeft inzicht in het geheel van onderdelen -en de bijhorende doelstellingen- van de volledige opleiding.

	SPORT (dubbele finaliteit)
Wetenschapsdomein	
Algemene doorstroomcompetenties	<ul style="list-style-type: none"> ○ Generieke doorstroomcompetenties
Biologie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens ○ Celleer
Bewegingswetenschappen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toegepaste bewegingswetenschappen
Gedragwetenschappen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toegepaste gedragwetenschappen: toegepaste psychologie

▪ Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In dit onderdeel komt de onderlinge relatie tussen fysiologische processen en anatomische structuren bij de mens vanuit een context-conceptuele benadering aan bod. Kennis en inzicht met betrekking tot de menselijke fysiologie en anatomie dragen bij tot inzicht in het functioneren van de mens als organisme.

*8.3.1	Doelzin
	De leerlingen leggen fysiologische processen uit aan de hand van de structuur en de werking van de betrokken organen bij de mens.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis
	- Waarnemingsfysiologie
	> Betrokken zintuigen: oog, oor, huid, tong, neus
	> Waarnemingsfysiologie aan de hand van een zintuig
	# Structuur en werking van receptoren
# Impulsgeleiding, impulsoverdracht	
- Bewegingsfysiologie	
> Betrokken skeletspieren en beenderen van armen en benen: biceps, triceps, spaakbeen, ellepijp, opperarmbeen, schouderblad, elleboog quadriceps, dijbeenspier, kuitspier, dijbeenspier	
> Antagonistische werking van spieren	
> Gewilde beweging en reflex	
Met inbegrip van context	
* Het cesuurdoel wordt met studierichtingspecifieke context gerealiseerd.	
* De structuur en de werking van organen worden tot op weefselniveau behandeld.	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie Begrijpen	

▪ Toegepaste bewegingswetenschappen

Uitgangspunt van dit onderdeel:

De leerlingen beheersen de technische en tactische competenties en passen die gericht toe bij een divers aantal individuele, interactieve en ritmisch-expressieve bewegingsdomeinen. Deze verdieping en verbreding binnen hun bewegingskader wordt gerealiseerd door inzicht in verantwoord bewegen (trainingsleer, motorisch leren ...) en de toepassing van wetenschappelijke inzichten (biomechanica, voeding bij sporters ...). Verder wordt extra aandacht besteed aan veiligheid en blessurepreventie. Het doel hierbij is om een kritische, wetenschappelijk onderbouwde attitude te ontwikkelen om de beweegtechnische en -tactische doelen tot allround sporter te realiseren.

*13.2.1	Doelzin
	De leerlingen voeren in authentieke situaties, voor een brede waaier van bewegingsactiviteiten, de technische en tactische bewegingsspecifieke competenties uit op gevorderd niveau en binnen de drie bewegingsdomeinen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder de drie bewegingsdomeinen: het individuele, het interactieve en het ritmisch-expressieve bewegingsdomein
	- Basiskenmerken van kracht, lenigheid, uithouding, snelheid, coördinatie en evenwicht (KLUSCE)
	*Conceptuele kennis
	- Technieken van de drie bewegingsdomeinen in complexe bewegingssituaties
	- Tactieken van de drie bewegingsdomeinen in complexe bewegingssituaties
	- Basisprincipes van de bevordering van kracht, lenigheid, uithouding, snelheid, coördinatie en evenwicht (KLUSCE) binnen de drie bewegingsdomeinen en binnen de eigen leeftijdsgroep

	- Prestatiedoel en prestatienorm
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van technieken van bewegingsleer in complexe bewegingssituaties zoals balanceren, wentelen, springen, rollen, klauteren, klimmen, ritmisch bewegen, lopen, vangen, werpen, terugslaan, vallen, mee- en tegengaan in beweging
	- Toepassen van technieken van de drie bewegingsdomeinen in complexe bewegingssituaties
	- Toepassen van tactieken van de drie bewegingsdomeinen in complexe bewegingssituaties
	- Adequaat gebruiken van materiaal en uitrusting
	- Integreren van tactische principes
	- Bijsturen en optimaliseren van technieken binnen de brede waaier van bewegingsactiviteiten
	- Bijsturen en optimaliseren van tactieken binnen een brede waaier van bewegingsactiviteiten
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie Toepassen
	*Psychomotorische dimensie Een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn meestal aanwezig.

*13.2.2	Doelzin
	De leerlingen beschrijven het anatomisch functioneren bij bewegingsactiviteiten.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder Latijnse terminologie met betrekking tot functionele anatomie
	*Conceptuele kennis
	- Functionele anatomie
	> Bouw, eigenschappen en functie van skeletspieren
	> Gebruik van spieren in relatie tot verschillende bewegingspatronen
	> Isometrische, concentrische en excentrische spieractiviteiten in verschillende bewegingscontexten
	- Het verschil tussen maturiteit en kalenderleeftijd
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie Begrijpen

*13.2.3	Doelzin
	De leerlingen passen principes van medisch verantwoord en veilig bewegen toe.
	Met inbegrip van kennis
	*Conceptuele kennis
	- Principes van blessurepreventie op basis van actuele wetenschappelijke inzichten
	- Preventieve maatregelen: veilige bewegingsomgeving, helpersfunctie, aangepaste kledij en aangepast schoeisel
	- Herstel- en overtraining
	- Bewegingsnormen op basis van actuele wetenschappelijke inzichten
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van preventieve maatregelen: veilige bewegingsomgeving, helpersfunctie, aangepaste kledij en aangepast schoeisel
	- Toepassen van principes van blessurepreventie zoals opwarmen, cooling down, gecontroleerde bewegingsuitvoering
	*Metacognitieve kennis
	- Eigen bewegingslimieten binnen de KLUSCE
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie Toepassen
	*Psychomotorische dimensie Een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn meestal aanwezig.

▪ **Toegepaste gedragswetenschappen: toegepaste psychologie**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

De leerlingen worden geïntroduceerd in verschillende deelaspecten (denkkaders) van de psychologie zoals ontwikkelingspsychologie, gezondheidspsychologie en gespreksvoering. Verbreden gebeurt via een focus op twee inhoudelijke domeinen, die gestoeld zijn op de denkkaders 'Gezondheid en welzijn' en 'Ontwikkeling'. Leerlingen maken kennis met de complexe samenhang tussen psychisch en fysiek welzijn en ze verkennen welke factoren meespelen bij het stellen van gedrag dat gezondheid bevordert of belemmert. Hierbij verwerven ze ook kennis over de determinanten van gezondheidsgedrag. Met aandacht voor nature en nurture leren ze de basis van de ontwikkeling van onder andere sociale vaardigheden, moraliteit, cognitieve vaardigheden en emotionele vaardigheden doorheen de levensloop. Verderbouwend op de sociaal-relatieve competenties en mentaal welbevinden uit de basisvorming, verdiepen leerlingen hun gesprekscompetenties. Leerlingen maken kennis met kaders voor gespreksvoering, zoals (non-)directieve gespreksvoering en motiverende gespreksvoering. Het overkoepelende doel van de specifieke eindtermen toegepaste gedragswetenschappen is om vanuit verschillende psychologische en pedagogische perspectieven de complexiteit van menselijk gedrag en welbevinden te leren kennen.

*14.2.1	Doelzin
	De leerlingen illustreren determinanten van gezondheidsgedrag.
	Met inbegrip van kennis
	*Conceptuele kennis
	- Determinanten van gezondheidsgedrag - Effecten van omgevingsfactoren op gezondheidsgedrag
	Met inbegrip van dimensies eindterm
*Cognitieve dimensie	Begrijpen

*14.2.2	Doelzin
	De leerlingen analyseren de ontwikkelingspsychologische domeinen binnen de verschillende levenslooffasen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder de domeinen van de ontwikkelingspsychologie: fysiek, cognitief, socio-emotioneel
	*Conceptuele kennis
	- De levenslooffasen: prenataal, baby en peuter, vroege kindertijd, midden kindertijd, adolescentie, vroege volwassenheid, midden volwassenheid, late volwassenheid - Fysieke ontwikkeling: (senso)motorische ontwikkeling - Cognitieve ontwikkeling: sensomotorisch tot formeel-operationeel denken, morele ontwikkeling - Socio-emotionele ontwikkeling: gehechtheidsontwikkeling, identiteitsvorming - De impact van nature en nurture op ontwikkeling
	*Procedurele kennis
- Analyseren van de ontwikkelingspsychologische domeinen binnen de verschillende levenslooffasen	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Analyseren

3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

Wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen is vastgelegd in een beroepskwalificatie (BK). Alle beroepskwalificaties kan je vinden op de webpagina van de Vlaamse Kwalificatiestructuur van Onderwijs Vlaanderen.

Dit is de link:

https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE_ZOEKEN:::RP::

Voor de 2de graad zijn een aantal doelstellingen geselecteerd van één of meerdere beroepskwalificaties. De selectie komt uit een brede waaier aan beroepskwalificaties omdat leerlingen in deze graad nog van verschillende aspecten kunnen proeven. Het is pas in de 3de graad dat de specialisatie wordt doorgedreven en alle beschreven competenties van die specifieke beroepskwalificatie moeten worden behaald. Hieronder staan de doelstellingen die leerlingen op het einde van de 2de graad moeten behalen voor de opleiding van dit dossier.

▪ Sport- en spelleider

https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE:::NO:1020:P1020_BK_DOSSIER_ID,P1020_HEEFT_DEELKWALIFICATIES:6281,NEE

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

De sport- en spelleider staat mee in voor de organisatie van sport-, bewegings- en spelactiviteiten binnen een breedtesportcontext door deze te begeleiden en/of te ondersteunen op een kwalitatieve en veilige wijze, inspeland op de maatschappelijke context teneinde de doelgroepen te animeren, motiveren en enthousiasmeren.

Relevante sets van competenties uit deze beroepskwalificatie(s):

- Sport- en spelleider

Deel 1 Onderbouwende specifieke competenties	
1.1	Werken in een teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures)
1.2	Kwaliteitsbewust handelen
1.3	Economisch en duurzaam handelen
1.4	Veilig, ergonomisch en hygiënisch handelen
Deel 2 Specifieke beroepsgerichte competenties	
Competenties eigen aan de studierichting	
2.1	De leerlingen voeren bewegings- en sportactiviteiten in verschillende omgevingen en omstandigheden uit met inbegrip van kennis van: spelregels, technieken en tactieken binnen een context van slagsporten, balsporten, dansante sporten, 'urban sports' en sportspelen.
2.2	De leerlingen passen de principes van veilig sporten, zowel preventief als curatief toe met inbegrip van kennis van: controleren van een veilige beweegomgeving; veiligheidsregels voor personen en materiaal; principes van veilig sporten (preventief, curatief).
2.3	De leerlingen verwerven inzicht in bewegings- en sportactiviteiten met inbegrip van kennis van: de relatie tussen beweging en gezondheid in functie van een gezonde sportbeoefening.
2.4	De leerlingen verwerven inzicht in de methodische opbouw van diverse bewegings- en sportactiviteiten met inbegrip van kennis van: diversiteit en omgang met diverse doelgroepen.
2.5	De leerlingen duiden en demonstreren bewegings- en sportactiviteiten aan de hand van een stappenplan en/of een kijkwijzer met inbegrip van kennis van: basisveiligheidsregels.

2.6	De leerlingen bereiden bewegings- en sportactiviteiten voor aan de hand van aangereikte pedagogisch-didactische principes en voeren deze uit binnen een veilige leeromgeving / schoolse context met inbegrip van kennis van: materiaal; didactisch handelen bij sport-, bewegings- en spelactiviteiten.
2.7	De leerlingen observeren bewegings- en sportactiviteiten en stellen verbeteringen voor.
2.8	De leerlingen hanteren gepast taalgebruik binnen bewegings- en sportactiviteiten en vanuit een rol.
2.9	De leerlingen passen EHBO toe in gesimuleerde nood- en ongevallensituaties.

4. Bronnen en verwijzingen

- www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen : website waarop je matrix kan raadplegen
- www.onderwijsdoelen.be : website met laatste versies van de eindtermen
- www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank : website van de Vlaamse kwalificatiestructuur
- www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs : OVSG-website met servicedocumenten, screencasts, opleidingen ...